Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An tSraith Shóisearach, 2024

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Tíreolaíocht

Comhleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid seo a leanas:

- Braitheann na mionsonraí a theastaíonn in aon fhreagra ar an gcomhthéacs agus ar an gcaoi a gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna atá ar fáil don fhreagra ar an scrúdpháipéar.
- Caithfear focail, nathanna cainte nó frásaí a úsáid i gceart i gcomhthéacs agus níor cheart iad a bhréagnú, agus más léir go n-úsáidtear go mícheart iad nó go mbréagnaítear iad, ní féidir na marcanna a thabhairt.
- Mar riail ghinearálta, más ann d'amhras faoi bhailíocht aon fhreagra, ní mór do scrúdaitheoirí dul i gcomhairle lena scrúdaitheoir comhairleach sula mbronntar marcanna.
- Níl na moltaí ná na samplaí srl. a thugtar sa scéim uileghabhálach agus is féidir glacadh le freagraí malartacha bailí eile srl.

Beidh na nótaí seo a leanas in úsáid laistigh den chóras marcála ar líne chun na marcanna a bhronntar ar cheisteanna éagsúla a léiriú.

Nóta	Úsáidtear chun a Léiriú
✓1, ✓2, ✓3, ✓4, ✓5, ✓6, ✓8	Freagra (nó cuid de fhreagra) / pointe bailí ag gabháil 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 marc
✓	Freagraí farasbairr
0	Freagra mícheart 0 marc ag gabháil leis
▪—▪	Tá na príomhábhair faoi líne
Ex Ev REF	2 mharc ag gabháil le Fianaise / Sampla / Tagairt
N2 / N3	2 / 3 mharc ag gabháil le hainmniú
⌇	Leathanach bán feicthe / Eolas feicthe ach níor bronnadh aon mharc

Ceist 1

		40 marc
(a)		
(i)	Pláta na hEoráise	3
(ii)	Droim an Atlantaigh Láir	3
(iii)	Imbhualadh	3
(iv)	Screamh	3
(b)		
	Míniú le cúig phointe bailí = 10 marc Léaráid a bhfuil lipéad uirthi = 3 mharc (1 mharc mura bhfuil aon lipéad ann) PB2 + PB2 + PB2 + PB2 + PB2 + L3 = 13 mharc	13
(c)		
(i)	1.5 milliún	3
(ii)	Sampla amháin luaite san alt @ 3 mharc Samplaí den scrios: Titeadh na mílte foirgneamh, rinneadh dochar mór don bhonneagar, fágadh daoine gan dídean.	3
(iii)	Seismeagraf	3
(iv)	Freagra fadtéarmach amháin le pointe bailí cur síos ainmnithe. A3 + PB3 = 6 mharc D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar fhreagraí fadtéarmacha: Córas réamhrabhaidh, oideachas a chur ar dhaoine maidir le conas iad féin a iompar i rith crith talún, foirgnimh atá díonta ar chrith talún, srl.	6

Ceist 2

		36 marc
(a)		
(i)	2 (milliún)	3
(ii)	Oirthear na hÁise agus an tAigéan Ciúin	3
(iii)	Sampla bailí amháin ainmnithe D’fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar shamplaí: Stoirm Debi, Stoirm Ophelia, triomach in Éirinn in 2018, srl.	3
(b)		
(i)	Dhá fhoinse ainmnithe A3 + A3 = 6 mharc D’fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar fhoinsí: Córas iompair, feirmeoireacht, tionscal, srl.	6
(ii)	Cúis amháin le trí phointe bailí mínithe ainmnithe A3 + PB3+ PB2 + PB2 = 10 marc D’fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar chúiseanna: Éileamh níos mó ar bhia, méadú ar úinéireacht carranna, méadú ar an tionscal, srl.	10
(c)		
(i)	Cúis amháin ainmnithe do 3 mharc Ní féidir glacadh le himeachtaí suntasacha aimsire. D’fhéadfaí tagairt do thoisc bhrú nó toisc tharraingthe a chur san áireamh mar chúiseanna: Cuardach ar obair, athrú aeráide, easpa seirbhísí srl.	3
(ii)	Dúshláin/bacainn amháin ainmnithe le dhá phointe bailí mínithe A2 + PB3 + PB3 = 8 marc D’fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar dhúshláin/bacainní: Víosaí, ardchostais, gan fonn a bheith ar dhaoine a bheith ar shiúl óna dteaghlach.	8

Ceist 3

		53 marc
(a)		
(i)	Suirbhéireacht Gheolaíochta Éireann	3
(ii)	Intíre	3
(iii)	Báisteach throm nó dhian	3
(iv)	Cúis amháin le 3 phointe bailí mínithe ainmnithe A3 + PB2 + PB2 + PB2 = 9 marc D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar chúiseanna: Creimeadh, oibreacha tógála, srl.	9
(v)	Dhá shampla ainmnithe @ 3 mharc (A3 + A3) D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar shamplaí: ag tógáil bóithre, cairéalú, dífhoraoisiú srl.	6
(vi)	Fíor	3
	Bréagach	3
(b)		
(i)	Cineál amháin ollghluaiseachta atá mall ainmnithe @ 3 mharc D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar fhreagraí: Ithirthéaltú, srl.	3
(ii)	Dhá thionchar a bhfuil lipéad orthu @ 4 mharc an ceann (Mura bhfuil aon lipéad ach is féidir an tionchar a thuiscint trí fhéachaint ar an léaráid bronn 2 mharc ar a mhéad ar gach tionchar) D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar iarmhairtí: Crainn ag fás ar fiar, ballaí ag scoilteadh agus ag briseadh, fargáiníní, cuaillí teileagraif ag claonadh, srl.	8

(c)		
	Sampla amháin pléite @ 12 mharc Suíomh ainmnithe S2 Próiseas ainmnithe A2 Cuntais do 8m D'fhéadfaí tógáil dambaí, gradhan, baillí tuile, srl a chur san áireamh mar shamplaí. Is féidir tagairt don phróiseas agus/nó don suíomh a bhronnadh in aon áit sa fhreagra, **ní** gá go mbeadh sé le feiceáil ag an tús. Tuairiscín marcála i mbandaí do 8 marc (0/2/5/8) mar a leagtar amach thíos	

D'fhéadfaí leis an bhfreagra plé a dhéanamh ar an gcaoi a ndéantar an próiseas a rialú nó ar na héifeachtaí a bhaineann le rialú an phróisis, nó an dá cheann araon, chun marcanna a bhronnadh.

Níl ar fáil	Mura dtugann an freagra aghaidh ar an gceist ar aon slí	0 marc
Dona	D'fhéadfadh sonraí teoranta a bheith sa fhreagra ar an gcaoi a bhfuil próiseas á rialú ag gníomhartha daonna.	2 mharc
Maith	Beidh roinnt sonraí sa fhreagra ar an gcaoi a bhfuil próiseas á rialú ag daoine agus b'fhéidir go bhforbrófar plé teoranta ag lua rudaí amhail an chaoi a ndéantar an próiseas a rialú nó cén tionchar a bhíonn ag an rialú ach nach bhforbraítear an plé.	5 mharc
Sármhaith	Léireofar tuiscint ar na cásanna ina bhfuil iarracht déanta ag daoine próiseas nádúrtha a rialú agus pléifear go mion conas a rialaíonn daoine an próiseas nó na héifeachtaí a bhíonn ag daoine a rialaíonn é.	8 marc

Ní mór marcanna liostaithe sa tábla amháin a bhronntar (0 nó 2 nó 5 nó 8).

Nuair atá tú ag déanamh cinneadh ar an marc ní mór an fhreagra a léamh agus cinneadh a dhéanamh ansin ar an tuairiscín is oiriúnaí. Bronn an marc ar an tuairiscín sin.

Ceist 4

		43
(a)		
(i)	Le haghaidh gach ceann de na ceithre mhír: Léirigh = 2m grádaithe (2/1/0) Lipéadaigh = 1m D'fhéadfaí marc lipéid a bhronntar ar mhír atá léirithe go mícheart, bí ag súil le cruinneas réasúnta as an marc a léiriú. Mura bhfuil an mhír léirithe, ní bhronntar marc ar bith ar lipéadú Ní féidir marc a bhronntar as mír a léiriú ach gan lipéad ar bith.	12
(ii)	Coimpléasc siopadóireachta = 3m Stáisiún dóiteáin = 3m	6
(iii)	Soir ó dheas	5
(b)		
(i)	7.2 ciliméadar	5
(ii)	Tagairt bhailí eangaí sé fhigiúr @ 3 / 1 / 0 Mura bhfuil litir fhoroinne ach tá sé fhigiúr chruinn bronn 1m ar a mhéad don tagairt eangaí.	3
(iii)	Dhá shampla ainmnithe @ 3 mharc an ceann D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar shamplaí: Gréine, gaoth, taoide, geoiteirmeach srl.	6
(c)		
	Míniú le dhá phointe bailí @ 6 mharc PB3 + PB3 D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar mhínithe ar thruailliú: Rith chun srutha ó feirmeacha in aice láimhe, dramhaíl ó mhonarchan, srl	6

Ceist 5

		58 marc
(a)		
(i)	16-20°C	3
(ii)	An Spáinn	3
(iii)	Fionnuar Measartha Aigéanach	3
(iv)	Cúis amháin ainmnithe le dhá pointe bailí mínithe @ 9 marc A3 + PB3 + PB3 D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar chúiseanna: Domhanleithead, sruthanna an aigéin, príomhghaotha, srl.	9
(b)		
(i)	11 (uair a chloig)	3
(ii)	14°C	4
(iii)	57 mm 4 mharc ar ríomh 1 mharc ar aonad (beag beann ar ríomh ceart atá á dhéanamh)	5
(iv)	Cúis amháin ainmnithe le dhá phointe bailí mínithe agus píosa amháin fianaise@ 8 marc A2 + PB2 + PB2 + F2 D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar thagairt do chúiseanna: Teochtaí níos teo, níos lú báistí, níos mó uair an chloig gréine, srl.	8
(c)		
(i)	Fronta oclúidithe	3
(ii)	984 (mb / hPa)	3
(iii)	Fíor	3
(iv)	C	3

(v) Tuairiscín marcála i mbandaí do 8 marc

Níl ar fáil	Mura dtugann an freagra aghaidh ar an gceist ar aon slí	0 marc
Dona	Tagairt déanta do ghaoth nó báisteach in suíomh amháin agus nach bhfuil cur síos déanta ar cheachtar acu.	3 mharc
Maith	Tagairt déanta do ghaoth agus báisteach araon in suíomh amháin le gné éigin de chur síos ar cheann amháin de bháisteach nó gaoth ar a laghad.	5 mharc
Sármhaith	Tagairt agus cur síos soiléir do ghaoth agus báisteach sa dá shuíomh araon	8 marc

Ní mór marcanna liostaithe sa tábla amháin a bhronntar (0 nó 3 nó 5 nó 8).

Nuair atá tú ag déanamh cinneadh ar an marc ní mór an fhreagra a léamh agus cinneadh a dhéanamh ansin ar an tuairiscín is oiriúnaí. Bronn an marc ar an tuairiscín sin.

Ceist 6

		31 marc
(a)		
(i)	Lúb	3
(ii)	U-ghleann	3
(iii)	Cumar	3
(iv)	Fianaise @ 2 mharc Is féidir léi a bheith ina tagairt eangaí 4 nó 6 fhigiúr nó píosa fianaise scríofa bailí, ionad amhairc mar shampla Ráiteas @ 3 mharc	5
(b)		
	Míniú le 5 phointe bhailí @ 2m an ceann PB2 + PB2 + PB2 + PB2 + PB2 Tá béim an fhreagra ar conas a mhúnlaíonn próisis an tírdhreach.	10
(c)		
(i)	B	2
(ii)	Cúis amháin ainmnithe le pointe bailí mínithe amháin @ 5 mharc A3 + PB2 D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar thagairt do chúiseanna: Ceantar sléibhe, go bhfuil uisce ann, srl.	5

Ceist 7

		29 marc
(a)		
(i)	Líneach	3
(ii)	Toisc ainmnithe agus pointe bailí mínithe amháin @ 5 mharc A3 + PB2 Is féidir an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar thosca: Crosbhóthar, talamh cothrom, pointe droicheadú, srl.	5
(iii)	Aon sheaniarsma bailí ainmnithe @ 3 mharc D’fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar fhreagraí: Cros, dún cinn tíre, gallán, tobar beannaithe, srl.	3
(b)		
(i)	Baineannaigh	3
(ii)	10	3
(iii)	40	4
(c)		
	Bealach amháin ainmnithe agus dhá phointe bailí mínithe @ 8 marc A3 + PB3 + PB2 D’fhéadfaí postanna, imirce, cultúr, srl a bheith san áireamh mar bhealaí a raibh tionchar ag domhandú ar Éire.	8

Ceist 8

		39 marc
(a)		
(i)	Trá = C Monarcha = A Teach = B	2 2 2
(ii)	Ollmhargadh = Tráchtáil Monarcha = Tionsclaíoch Teach = Cónaitheach	2 2 2
(iii)	Cúlra	3
(iv)	Reiligiúnach (Glac le heaglasta freisin)	3
(b)		
(i)	A3	3
(ii)	Cúis amháin ainmnithe le píosa fianaise amháin agus dhá phointe bailí mínithe@ 8 marc A2 + F2 + PB2 + PB2 D’fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar chúiseanna: Cóngarach don bhaile, lucht saothair ina gcónaí in aice láimhe, gréasán maith bóithre, srl.	8
(c)		
	Baile nó cathrach bhailí ainmnithe = A2 Tagairt d’athrú agus trí phointe bailí mínithe T2 + PB2 + PB2 + PB2 D’fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar thagairtí: Feidhmeanna san am atá caite nach bhfuil i láthair níos mó, sraoilleáil uirbeach, meathlú uirbeach, srl.	10

Ceist 9

		31 marc
(a)		
(i)	Fíor	3
(ii)	Bréagach	3
(iii)	Fíor	3
(b)		
	Cúis amháin ainmnithe agus mínithe le trí phointe bailí A2 + PB2 + PB2 + PB2 D'fhéadfaí an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar chúiseanna: Drochshaoráidí sláinte, cogadh, rochtain ar bhia, srl.	8
(c)		
	Tír ainmnithe = 2 mharc Dhá thoisce ainmnithe @ 12 mharc I gcás gach toisce: Toisc ainmnithe agus dhá phointe bailí mínithe do 6 mharc T2 + (A2 + PB2 + PB2) + (A2 + PB2 + PB2) Is féidir an méid seo a leanas a bheith san áireamh mar thosca: Oideachas, frithghiniúint, cogadh, srl.	14

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónais sin **a shlánú síos.**

Tábla 360 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 360 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthráta an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás 270 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mhairc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
271 - 273	26
274 - 276	25
277 - 280	24
281 - 283	23
284 - 286	22
287 - 290	21
291 - 293	20
294 - 296	19
297 - 300	18
301 - 303	17
304 - 306	16
307 - 310	15
311 - 313	14
314 - 316	13

Bunmharc	Marc Bónais
317 - 320	12
321 - 323	11
324 - 326	10
327 - 330	9
331 - 333	8
334 - 336	7
337 - 340	6
341 - 343	5
344 - 346	4
347 - 350	3
351 - 353	2
354 - 356	1
357 - 360	0

Nóta: Scéim mharcála mhionathruithe ar fáil d'iarrthóirí a rinne páipéar scrúdaithe mionathruithe.